

Usnesení Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29.12.1986, sp. zn. 9 Co 229/86, ECLI:CZ:NS:1986:9.CO.229.1986.1

Číslo: 20/1988

Právní věta: Doba péče o děti nelze hodnotit jako náhradní dobu podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. e) zákona č. 121/1975 Sb. ženě žijící v Polské lidové republice, jestliže tato doba péče o děti nenavazovala bezprostředně na dobu jejího zaměstnání v Československé socialistické republice.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 29.12.1986

Spisová značka: 9 Co 229/86

Číslo rozhodnutí: 20

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Důchod, Sociální zabezpečení

Předpisy: 121/1975 Sb. § 11 odst. 1 písm. e)

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozhodnutím Úřadu důchodového zabezpečení v Praze byla zamítnuta žádost navrhovatelky o přiznání starobního důchodu s odůvodněním, že navrhovatelka k 31. 8. 1985 má započitatelných pouze 18 roků a 136 dní zaměstnání a nesplňuje tak potřebnou dobu zaměstnání pro nárok na starobní důchod podle ustanoví § 16 zákona č. 121/1975 Sb.

V opravném prostředku proti tomuto rozhodnutí navrhovatelka namítala, že již má odpracovanou dobu zaměstnání pro nárok na důchod. Neprávem jí nebyla započtena doba zaměstnání v Polsku od roku 1947 do roku 1949 podle tvrzení polského nositele pojištění a dále doba zaměstnání v ČSSR v hotelu v V. v roce 1968 a u dalšího zaměstnavatele ve V. v období 1969 až 1970.

Krajský soud v Hradci Králové opravnému prostředku navrhovatelky nevyhověl, pokud namítla nesprávný zápočet odpracované doby zaměstnání, když z obsahu dávkového spisu zjistil, že navrhovatelce byly plně zhodnoceny všechny doby zaměstnání odpracované na území Polské lidové republiky podle potvrzení polského nositele pojištění, které jsou pro Úřad důchodového zabezpečení i pro soud v přezkumném soudním řízení závazné. Navrhovatelce byla plně zhodnocena i doba zaměstnání vykonávaná na území ČSSR. Úřad důchodového zabezpečení proto vycházel z toho, že na území obou států má navrhovatelka vykázáno celkem 18 roků a 136 dní zaměstnání. Rozhodnutí úřadu důchodového zabezpečení však soud zrušil na základě zjištění, že navrhovatelce nebyla polským nositelem pojištění zahrnuta do doby zaměstnání náhradní doba péče o děti, narozené 22. 11. 1950, 4. 11. 1952, 1. 1. 1955 a 9. 2. 1960. Soud vyslovil pro orgán sociálního zabezpečení

závazný právní názor, že podle čl. 14 Úmluvy mezi ČSSR a PLR, o sociálním pojištění (vyhlášené pod č. 261/1948 Sb.), a podle ustanovení § 5 Dohody z 2. 5. 1957 by bylo možné navrhovatelce zhodnotit náhradní dobu péče o děti podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. e) zákona č. 121/1975 Sb. pro vznik nároku na starobní důchod, jestliže ji nehodnotil polský nositel pojištění a bude-li prokázáno, že navrhovatelka splňuje podmínky pro zápočet této náhradní doby. Uložil soud proto Úřadu důchodového zabezpečení, aby došetřil skutečnou dobu péče o čtyři děti navrhovatelky a teprve potom znovu rozhodl o jejím nároku na starobní důchod.

Úřad důchodového zabezpečení v odvolání proti tomuto usnesení vytýkal soudu prvního stupně nesprávné právní posouzení věci s poukazem na znění ustanovení § 8 Dohody o používání Úmluvy mezi ČSSR a PLR o sociálním pojištění z 21. 10. 1970, které podmiňuje zápočet náhradní doby péče od dítě jako doby náhradní podle československých právních předpisů ženám bydlícím v Polsku bezprostřední návazností doby této péče na dobu zaměstnání v Československu. Jinak ke zhodnocení uvedené doby péče o děti je kompetentní výhradně polský nositel sociálního zabezpečení (pojištění). Navrhovatel proto, aby usnesení soudu prvního stupně bylo zrušeno a věc byla tomuto soudu vrácena k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Nejvyšší soud ČSR změnil rozhodnutí soudu prvního stupně tak, že se uvedené rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení potvrzuje.

Z odůvodnění:

Skutková zjištění soudu prvního stupně jsou správná a právní závěry z nich vyvozené odpovídají zákonu jen v té části, pokud soud prvního stupně na podkladě provedených důkazů dospěl k závěru, že navrhovatelce byly zhodnoceny všechny odpracované doby zaměstnání na území obou států a že k 31. 8. 1985 má započítatelných pouze 18 roků a 136 dní zaměstnání.

Odvolací soud se však neztotožňuje s tím závěrem soudu prvního stupně, že navrhovatelce by měl Úřad důchodového zabezpečení zhodnotit jako dobu zaměstnání pro vznik nároku na starobní důchod i náhradní dobu péče o děti, z nichž poslední se narodilo osm let před tím, než navrhovatelka začala být v Československu zaměstnána. Pro takové započtení náhradní doby nelze dovodit podklady ani z ustanovení citované Úmluvy ani z dodatkového protokolu k této Úmluvě.

Soud prvního stupně při posuzování nároku navrhovatelky na zápočet náhradní doby péče o děti nevzal v úvahu ustanovení § 8 Dohody z 21. 10. 1970 o používání Úmluvy mezi Československem a Polskem o sociálním pojištění (vyhlášené vyhláškou č. 261/1984 Sb.), v němž je výslovně upravena možnost zápočtu této náhradní doby tak, že doba péče od dítě se započítává jako doba náhradní podle československých předpisů ženám, které bydlí v Polsku, jestliže tato doba navazovala bezprostředně na zaměstnání v Československu. Toto ustanovení je obsaženo v uvedené Dohodě a týká se použití čl. 14 odst. 1 rovněž uvedené Úmluvy; vztahuje se na ty pracovníky, kteří byli postupně pojištěni v obou státech v důchodovém (penzijním) pojištění. Všechny čtyři děti se navrhovatelce narodily do roku 1960; navrhovatelka na území ČSSR byla poprvé zaměstnána až v roce 1968. Doba péče o čtyři děti navrhovatelky tedy navazovala na její zaměstnání v Československu, a proto navrhovatelka nespĺňuje podmínky pro zápočet této náhradní doby do dob zaměstnání podle československých předpisů, ani pro vznik nároku na starobní důchod.

Jestliže podle zjištění soudu prvního stupně navrhovatelka k 31. 8. 1985 má započítatelných pouze 18 roků a 136 dní zaměstnání na území obou států, nespĺňuje tak potřebnou dobu zaměstnání pro nárok na starobní důchod podle ustanovení § 16 zákona č. 121/1975 Sb. a Úřad důchodového zabezpečení proto nepochybil, když její žádost o starobní důchod přezkoumávaným rozhodnutím zamítl.

Z uvedených důvodů bylo usnesení soudu prvního stupně odvolacím soudem změněno podle ustanovení § 220 odst. 1 o. s. ř. tak, že se rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení v Praze potvrzuje.

Náhrada nákladů řízení před soudy obou stupňů nebyla účastníkům řízení přiznána, neboť navrhovatelka neměla v řízení úspěch a Úřadu důchodového zabezpečení žádné náklady nevznikly (§ 244 odst. 1, § 244 odst. 2 a § 142 odst. 1 o. s. ř.).